

OSTRAVAN.CZ

1. Dianiškův ostravský Den zúčtování: Poněkud rozpačitý úvod nakonec převálcovaly skvělé herecké výkony

09.05.2024 ostravan.cz - Evelína Vaněk Síčová

Odkaz na originál

Klíčová slova: Ostravy (3); Divadla (2); Gejguš; Jiřího; Myrona; ostravské; Pavel

Když jsem před třinácti lety navštívila Kulturní centrum Zahrada na Jižním Městě v Praze, abych zhlédla jednu se svých prvních recenzních představení Googling and Fucking, netušila jsem, jak moc mě osloví tvorba Tomáše Dianišky. Po těch letech a mnoha dalších jeho inscenacích jsem jeho texty oslovována ještě víc. O to větší radost jsem měla, že se opět jako autor dostává do **Ostravy** a přímo na prkna **Divadla Jiřího Myrona**.

Při přečtení programu a zjištění, že režie se ujme Piotr Ratajczak, který režíroval také Česky krásné, Česky mé, jsem coby divák zaplesala ještě víc. Spojení tak neortodoxních dvou tvůrčích jmen jsem velmi kvitovala a o to větší očekávání Den zúčtování nabízel. Po zhlédnutí prvních dvaceti minut jsem si kladla otázku, zda jsme všichni diváci naladěni na jinou frekvenci než tvůrci, nebo zda je někde mezi jevištěm a hledištěm komunikační šum. Všechny atributy divadelní inscenace byly na svém místě, a přesto tady něco nefunguje a místo očekávaného smíchu je v hledišti ticho. Inscenace se naštěstí později rozjede a šlape jako hodinky. Ačkoli by neškodilo ubrat na délce, nakonec se představení dočká přijatelné divácké odezvy.

Z inscenace Den zúčtování. (Foto: Martin Kusyn)

Nicméně počáteční drhnutí zanechává jakési vakuum mezi textem a režii. Poláci mají výborný náhled na českou mentalitu, jejich literární zpracování naší historie, režijní uchopení, kde se pracuje s českou povahou či událostmi, bývá fascinující, ale u inscenace Den zúčtování to tak není. Možná je škoda, že se režie neujal sám Tomáš Dianiška, snad by některé scény nevyzněly do prázdna a měli by větší potenciál.

Divadelní předloha Tomáše Dianišky sleduje hlavního "hrdinu" Kamila Kulhánka (Vít Roleček) na pozadí ekologické katastrofy, jehož den se neustále opakuje. Kamil se snaží tuto smyčku rozbít a spolu s Evou (Aneta Kaluža Klimešová) se snaží neustále nacházet nové cesty, aby varoval obyvatele **Ostravy**. Oba totiž vědí, že časovaná událost má spojitost s haldou Emou a potřebují dostat všechny přítomné daleko do bezpečí. Znatelná proměna postavy Kamila je dynamickou linkou celého představení a vše okolo je funkční pohyblivou kulisou.

Aktuální téma hry je místy na hranici snesitelné agitace, avšak humorné prvky tento pocit stírají. Důvtipná pointa pak přináší úlevný nadhled a nečekané řešení. Jednotlivé obrazy divadelního textu mají podobu malých etud, které ukazují život Kamila ve zkratkách, ale dosti explicitně, aby se s ním divák do jisté míry ztotožnil nebo jej přinejmenším pochopil (či litoval). Hraje se bez přestávky, a tak se téměř dvě hodiny ocitnete v několika dimenzích Kamilova dne.

Z inscenace Den zúčtování. (Foto: Martin Kusyn)

Piotr Ratajczak si k **ostravské** inscenaci přizval polské kolegy. O scénu, kostýmy a hudbu se postarali Marcin Chlanda, Paula Grocholska a Maciej Zakrzewski. Pohybovou choreografii pak nastudovalo s herci duo Aneta Jankowska a Szymon Dobosik. Marcin Chlanda, který rovněž spolupracoval na inscenaci Česky krásné, Česky mé, pojal scénu plasticky, dynamicky a zároveň minimalisticky. Rotující dominantu se čtyřmi pokoji znázorňuje neustále se opakující přírodní i sociální jevy. Pohybová průprava a vzájemná spolupráce herců jsou velmi precizní a vytvářejí efektní obrazy. Paula Grocholska postavám přiřadila civilní stereotypní kostýmy odpovídající jejich aktuálnímu stavu. Herci, kteří hrají více rolí, jsou jasně rozpoznatelní. Výraznou složkou inscenace je hudba, kterou zkomponoval Maciej Zakrzewski.

Velmi výrazným motivem v celé hře je sociální status. Potřeba se identifikovat, někam patřit, mít uznání okolí, rodiny a přátel se zde promítne v několika úrovních. Citelný je vztah s rodinou, která přijíždí za Kamilem, aby oslavila babiččiny kulatiny. Neustálým shazováním, předpokládáním neúspěchu a všudypřítomnou nedůvěrou jsou nasáklí všichni členové rodiny a vzájemně si servírují různě dávkované zkazky, které nedovolují projevit důležité city. Marcela Čapková v roli babičky je štiplavě excentrická, nebere si servítky s žádným členem rodiny, nešetří vulgarismy (někdy bych je oželela) a je ostrá jak břitva. V humorných dialogích si sekunduje s Miroslavou Georgievovou coby matkou, jež ví všechno nejlépe, a Tomášem Jirmanem, strýcem, který po neúspěšné sebevraždě nachází smysl v klidném pasivním odporu.

Malou, ale výraznou roličku zde má Vlastimil Burda, jenž hraje Kryštofa, velmi výrazného bratra zakřiknutého Kamila. Jeho krátký afektovaný monolog i růžovo-fialový outfit je jedním z odkazů na dnešní mnohohrstevnatou genderovou otázku. Významnou osobou v Kamilově životě je otec. Postava otce, jenž přichází na oslavu narozenin v teplákové soupravě, demonstruje absenci smíření se s vlastním neúspěchem. Petr Houska zde velmi jemně a nenásilně ztělesňuje směr, kam by se, nebýt blízcí se katastrofy, postupně dopracovala i postava Kamila.

Stálé členky souboru Kamila Janovičová a Sára Erlebachová společně s příjemným oživením v podání Andrey Zatloukalové, která je stálou členkou Slezského **divadla** v Opavě, vytvořily několik postav, které se objevují v životě Kamila a determinují jeho život přímo (prostřednictvím šikany či sexuálního aktu), nebo nepřímo (potkání na ulici).

Trojice mužů Petr Panzenberger, Martin Dědoch a Vojtěch Johaník se zde proměňují ve zběsilém sledu a vystřídají se v mnoha rolích. Výraznou scénkou je humorná etuda s primátorem města **Ostravy** (Petr Panzenberger), která v sobě zanechává hořkosladký nádech neutrálního obrazu politika, kterému se mění jen jméno a tvář, ale postupy zůstávají.

Z inscenace Den zúčtování. (Foto: Martin Kusyn)

Ústřední dvojice Vít Roleček a Aneta Kaluža Klimešová má velmi dobrou chemii. Vít Roleček v roli Kamila Kulhánka potvrzuje, že je

herec hlavních rolí. Kamil v jeho podání se klube na světlo jako rodící se motýl z kukly. Ušlápnutý outsider, jehož role v životě je být vedlejší postavou, se stane hrdinou, jenž má zachránit, když ne celý, tak alespoň kousek světa. Velmi vkusně a s lehkostí mu sekunduje Aneta Kaluža Klimešová a nesourodá dvojice si předává vzájemně to, co každému chybí.

A zde přichází onen moment, který se stále ještě na miskách vah vrtí kolem svislé střelky. Vynikající herecké výkony, které jsou bezchybné. Propracovaný rukopis Tomáše Dianišky plný symboliky, odkazů, nosného příběhu a dotažené pointy. Smysluplná scéna, nerušící kostýmy, precizní pohybová průprava.

Divadelní představení Den zúčtování má velký potenciál, škoda jen uspěchaného, hlučného entrée s následujícím dlouhým tichem v hledišti, které však herci velmi bravurně ustáli a nenechali se odradit od vynikajících výkonů.

*

Den zúčtování. Autor textu: Tomáš Dianiška. Režie: Piotr Ratajczak. Dramturgie: **Pavel Gejguš**. Scéna: Marcin Chanda. Kostýmy: Paula Grocholska. Hudba: Maciej Zakrzewski. Recenze je psaná z první reprízy odehrané 7. května 2024.

URL | <https://www.ostravan.cz/85032/dianiskuv-ostrovsky-den-zuctovani-ponekud-rozpacity-uvod-nakonec-prevalcovaly-skvele-herecke-vykony/>

[« zpět na začátek](#)

Dianiškův ostravský Den zúčtování: Poněkud rozpačitý úvod nakonec převálcovaly skvělé herecké výkony

9.5.2024 09:03 [Evelína Vaněk Síčová Divadlo Recenze](#)

Inscenace nové hry Tomáše Dianišky Den zúčtování, napsaná pro Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě, měla svou premiéru v sobotu 4. května, recenzi přinášíme po zhlédnutí první reprízy. Režie se ujal Piotr Ratajczak, který společně se svým tvůrčím týmem naservíroval divákům enviromentální sci-fi s lidským přesahem. Vít Roleček v hlavní roli doběhl svůj téměř dvouhodinový maraton se ctí a spolu s Anetou Kaluža Klimešovou vytvořili sympatickou divadelní dvojici plnou rozporů i vzájemných výzev.

[Zvětšit](#)

[obrázek](#)

Z inscenace Den zúčtování.

Foto: Martin Kusy

Když jsem před třinácti lety navštívila Kulturní centrum Zahrada na Jižním Městě v Praze, abych zhlédla jednu se svých prvních recenzních představení Googling and Fucking, netušila jsem, jak moc mě osloví tvorba Tomáše Dianišky. Po těch letech a mnoha dalších jeho inscenacích jsem jeho texty oslovována ještě víc. O to větší radost jsem měla, že se opět jako autor dostává do Ostravy a přímo na prkna Divadla Jiřího Myrona.

Při přečtení programu a zjištění, že režie se ujme *Piotr Ratajczak*, který režíroval také *Češky krásné, Češky mé*, jsem coby divák zaplesala ještě víc. Spojení tak neortodoxních dvou tvůrčích jmen jsem velmi kvitovala a o to větší očekávání *Den zúčtování* nabízel. Po zhlédnutí prvních dvaceti minut jsem si kladla otázku, zda jsme všichni diváci naladěni na jinou frekvenci než tvůrci, nebo zda je někde mezi jevištěm a hledištěm komunikační šum. Všechny atributy divadelní inscenace byly na svém místě, a přesto tady něco nefunguje a místo očekávaného smíchu je v hledišti ticho. Inscenace se naštěstí později rozjede a šlape jako hodinky. Ačkoli by neškodilo ubrat na délce, nakonec se představení dočká přijatelné divácké odezvy.

Z inscenace *Den zúčtování*. (Foto: Martin Kusyn)

Nicméně počáteční drhnutí zanechává jakési vakuum mezi textem a režii. Poláci mají výborný náhled na českou mentalitu, jejich literární zpracování naší historie, režijní uchopení, kde se pracuje s českou povahou či událostmi, bývá fascinující, ale u inscenace *Den zúčtování* to tak není. Možná je škoda, že se režie neujal sám Tomáš Dianiška, snad by některé scény nevyzněly do prázdna a měly by větší potenciál.

Divadelní předloha *Tomáše Dianišky* sleduje hlavního „hrdinu“ Kamila Kulhánka (*Vít Roleček*) na pozadí ekologické katastrofy, jehož den se neustále opakuje. Kamil se snaží tuto smyčku rozbít a spolu s Evou (*Aneta Kaluža Klimešová*) se snaží neustále nacházet nové cesty, aby varoval obyvatele Ostravy. Oba totiž vědí, že časovaná událost má spojitost s haldou Ema a potřebují dostat všechny přítomné daleko do bezpečí. Znatelná proměna postavy Kamila je dynamickou linkou celého představení a vše okolo je funkční pohyblivou kulisou.

Aktuální téma hry je místy na hranici snesitelné agitace, avšak humorné prvky tento pocit stírají. Důvtipná pointa pak přináší úlevný nadhled a nečekané řešení. Jednotlivé obrazy divadelního textu mají podobu malých etud, které ukazují život Kamila ve zkratkách, ale dosti explicitně, aby se s ním divák do jisté míry ztotožnil nebo jej přinejmenším pochopil (či litoval). Hraje se bez přestávky, a tak se téměř dvě hodiny ocitnete v několika dimenzích Kamilova dne.

Z inscenace Den zúčtování. (Foto: Martin Kusyn)

Piotr Ratajczak si k ostravské inscenaci přizval polské kolegy. O scénu, kostýmy a hudbu se postarali *Marcin Chlanda*, *Paula Grocholska* a *Maciej Zakrzewski*. Pohybovou choreografií pak nastudovalo s herci duo *Aneta Jankowska* a *Szymon Dobosik*.

Marcin Chlanda, který rovněž spolupracoval na inscenaci *Češky krásné, Češky mé*, pojal scénu plasticky, dynamicky a zároveň minimalisticky. Rotující dominantu se čtyřmi pokoji znázorňuje neustále se opakující přírodní i sociální jevy. Pohybová průprava a vzájemná spolupráce herců jsou velmi precizní a vytvářejí efektní obrazy. *Paula Grocholska* postavám přiřadila civilní stereotypní kostýmy odpovídající jejich aktuálnímu stavu. Herci, kteří hrají více rolí, jsou jasně rozpoznatelní. Výraznou složkou inscenace je hudba, kterou zkomponoval *Maciej Zakrzewski*.

Velmi výrazným motivem v celé hře je sociální status. Potřeba se identifikovat, někam patřit, mít uznání okolí, rodiny a přátel se zde promítne v několika úrovních. Citelný je vztah s rodinou, která přijíždí za Kamilem, aby oslavila babiččiny kulatiny. Neustálým shazováním,

předpokládáním neúspěchu a všudypřítomnou nedůvěrou jsou nasáklí všichni členové rodiny a vzájemně si servírují různě dávkované zkažky, které nedovolují projevit důležité city. *Marcela Čapková* v roli babičky je štiplavě excentrická, nebere si servítky s žádným členem rodiny, nešetří vulgarismy (někdy bych je oželela) a je ostrá jak břitva. V humorných dialozích si sekunduje s *Miroslavou Georgievovou* coby matkou, jež ví všechno nejlépe, a *Tomášem Jirmanem*, strýcem, který po neúspěšné sebevraždě nachází smysl v klidném pasivním odporu.

Malou, ale výraznou roličku zde má *Vlastimil Burda*, jenž hraje Kryštofa, velmi výrazného bratra zakřiknutého Kamila. Jeho krátký afektovaný monolog i růžovo-fialový outfit je jedním z odkazů na dnešní mnohvrstevnatou genderovou otázku. Významnou osobou v Kamilově životě je otec. Postava otce, jenž přichází na oslavu narozenin v teplákové soupravě, demonstruje absenci smíření se s vlastním neúspěchem. *Petr Houska* zde velmi jemně a nenásilně ztělesňuje směr, kam by se, nebyť blížící se katastrofy, postupně dopracovala i postava Kamila.

Stálé členky souboru *Kamila Janovičová* a *Sára Erlebachová* společně s příjemným oživením v podání *Andrey Zatloukalové*, která je stálou členkou Slezského divadla v Opavě, vytvořily několik postav, které se objevují v životě Kamila a determinují jeho život přímo (prostřednictvím šikany či sexuálního aktu), nebo nepřímo (potkání na ulici).

Trojice mužů *Petr Panzenberger*, *Martin Dědoch* a *Vojtěch Johaník* se zde proměňují ve zběsilém sledu a vystřídají se v mnoha rolích. Výraznou scénkou je humorná etuda s primátorem města Ostravy (*Petr Panzerberger*), která v sobě zanechává hořkosladký nádech neutrálního obrazu politika, kterému se mění jen jméno a tvář, ale postupy zůstávají.

Z inscenace Den zúčtování. (Foto: Martin Kusyn)

Ústřední dvojice *Vít Roleček* a *Aneta Kaluža Klimešová* má velmi dobrou chemii. *Vít Roleček* v roli Kamila Kulhánka potvrzuje, že je herec hlavních rolí. Kamil v jeho podání se klube na světlo jako rodící se motýl z kukly. Ušlápnutý outsider, jehož role v životě je být vedlejší postavou, se stane hrdinou, jenž má zachránit, když ne celý, tak alespoň kousek světa. Velmi vkusně a s lehkostí mu sekunduje *Aneta Kaluža Klimešová* a nesourodá dvojice si předává vzájemně to, co každému chybí.

A zde přichází onen moment, který se stále ještě na miskách vah vrtí kolem svislé střelky. Vynikající herecké výkony, které jsou bezchybné. Propracovaný rukopis Tomáše Dianišky plný symboliky, odkazů, nosného příběhu a dotažené pointy. Smysluplná scéna, nerušící kostýmy, precizní pohybová průprava.

Divadelní představení *Den zúčtování* má velký potenciál, škoda jen uspěchaného, hlučného entrée s následujícím dlouhým tichem v hledišti, které však herci velmi bravurně ustáli a nenechali se odradit od vynikajících výkonů.

Den zúčtování. Autor textu: Tomáš Dianiška. Režie: Piotr Ratajczak. Dramaturgie: Pavel Gejguš. Scéna: Marcin Chanda. Kostýmy: Paula Grocholska. Hudba: Maciej Zakrzewski. Recenze je psaná z první reprízy odehrané 7. května 2024.

Evelína Vaněk Síčová